

ОФШОРНІ КОМПАНІЇ ЯК ЗАСІБ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті розглядається важлива роль офшорів, як інструментів податкового планування. В статті також вказані українські реалії в цій сфері бізнесу і деякі рекомендації, які були зроблені після аналізу спеціальної літератури.

***Ключові слова:** Офшорна зона, офшорна компанія, вільна економічна юна, тіньові офшорні операції, «відмивання» грошей*

У багатьох розвинених країнах світу існують більш-менш лояльні системи оподаткування та умови ведення бізнесу, але до цих пір жодна країна не змогла вберегтися від відтоку коштів в офшори. Офшор - термін, який застосовується для світових фінансових центрів, а також деяких видів банківських операцій. Офшорна компанія - це компанія, яка не веде господарську діяльність в країні своєї реєстрації, а власники цих компаній - нерезиденти цих країн [5, с. 251].

Для українського бізнесу, в умовах обтяжливої податкової системи, несформованої структури власності і недосконалої законодавчої бази, офшори є мало не єдиним способом збереження коштів та участі в капіталі інших підприємств, а також отримання грошей в потрібний час у будь-якій точці світу [2, с. 51].

За оцінками експертів, за роки незалежності з України було вивезено близько \$ 40 млрд., при цьому приплив прямих інвестицій в Україну склав трохи більше \$ 4 млрд. Більшу частину цих коштів складають повернуті в країну капітали, вивезені раніше. Значна частина інвестицій у вітчизняну економіку надходить з Кіпру, Нідерландів. Віргінських островів та інших офшорних зон.

Український бізнес використовує офшори для вирішення двох взаємопов'язаних завдань - це мінімізація оподаткування для збільшення власних прибутків, а також участь у власності українських підприємств через офшори для приховування справжніх власників, легкого вилучення та вивезення капіталу. Вітчизняні умови ведення бізнесу цьому сприяють

повною мірою: високі ставки податків, нестабільність законодавства та відсутність гарантій інвестицій, нестійка політична система і повсюдне ігнорування законів.

Перше завдання - мінімізація оподаткування. практика використання офшорних схем для досягнення цієї мети характерна для бізнесу у всіх країнах. Інша справа, що широта її застосування різна і залежить від національних умов.

Друге завдання, яке вирішують українські підприємці через використання офшорів. - це опосередкована участь в капіталі українських підприємств. Цим Україна дуже відрізняється від решти світу, де практика використання офшорів з цією метою не настільки широка. Це пов'язано з особливостями перехідного періоду економіки - при первинному накопиченні капіталу і не усталеною політичною системою в країні справжні власники воліють залишатися в тіні [3, с. 43].

Крім вирішення проблеми анонімності, український бізнес, який використовує офшори для інвестування в українські підприємства, вирішує ще одну важливу проблему - через офшори відбувається фактична легалізація капіталів.

Ще одна важлива користь офшорів як номінальних власників українських підприємств - це гарантія збереження засобів. Оскільки їх в цьому випадку досить легко вилучити і вивести в надійні місця [4, с. 18-20].

Останнім часом власники українських підприємств стали переходити на більш легальні схеми роботи з використанням офшорних компаній, які практикуються в усьому світі. Цьому сприяли більше зовнішні фактори, ніж внутрішні.

Контроль НБУ за сумнівними операціями навряд чи міг бути ефективним, так як обмежувався зовнішньоекономічними відносинами з першою в ланцюжку компанією, не відстежуючи подальші операції. А ось небажання європейських банків зв'язуватися з трансакціями коштів українського походження може призвести до припинення грошових потоків через офшорні схеми, що призведе до істотних втрат капіталу.

Якщо раніше власниками українських підприємств безпосередньо виступали офшорні компанії, зареєстровані на Кіпрі, Віргінських островах, то тепер до такої схеми вдаються значно рідше. Між українськими підприємствами та українською компанією з'явилася посередницька компанія, зареєстрована в країні з якою у України підписано договір про усунення подвійного оподаткування. В основному це країни Європи з більш ліберальним податковим режимом, такі як Данія, Угорщина. Кіпр. Нідерланди, Швейцарія та інші [1, ст.340].

В даний час вже не рідко зустрічається ситуація, коли українські підприємці володіють двома і більше компаніями офшорного типу. Кількість зарубіжних компаній і обсяг активів постійно збільшується. У цих умовах перед їх власниками встають принципово нові питання: як організувати взаємодію з закордонними компаніями, як ефективно управляти їх ресурсами.

Український бізнес починає переходити на загальноприйнятій у світовій практиці схеми податкового планування. З одного боку це позитивна тенденція, яка дозволить українському капіталу вийти на новий рівень, коли можна буде інвестувати в європейські економіки. З іншого - без кардинальних змін податкової та фіскальної системи в країні економіка залишиться без припливу нових коштів, а схеми будуть збудовані так, що на рух капіталу неможливо буде вплинути, хіба що заборонити зовнішньоекономічну діяльність.

Список використаної літератури

1. Балабанов І.Т, Балабанов А.І. Зовнішньоекономічні зв'язки: - М: Фінанси і статистика. - 2000. - 512 ст.
2. Бозуленко О.К. Роль офшорної фінансової діяльності у світовій фінансовій системі / О.К. Бозуленко, ' Економіст -2010-№ 1 -С 51-53.
3. Волкова І.О Розвиток офшорних центрів у системі міжнародного бізнесу / Ю.О. Валкова 7 Формування ринкових відносин в Україні. 2008 - .V? /. С. 43-48.
4. Поютенко Д.В. Вільні економічні зони в контексті регулювання економіки/ Д.В. Полотенко Фінанси України - 2010 - № 11 - С. 18—25.
5. Шамбост Едуард. Енциклопедія оффшорних зон [пер. с фр.] Эдуард Шамбост. - М.; 2000. - 586 с.

OFFSHORE COMPANIES AS AN INSTRUMENT OF TAX PLANNING IN UKRAINE

This article is about importance of offshores as an instrument of tax planning. This article also describes Ukrainian reality in this sphere of business and some

recomendation, which was made after deep analysis of special literature.

Keywords: *Offshore area, offshore company, free zone, shady offshore operations. «laundering» of money.*